

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Przedmowa	17
Wprowadzenie	19
ROZDZIAŁ I. Reprezentacja stron w postępowaniu cywilnym	21
1. Zdolność postulacyjna	21
2. Przedstawiciele ustawowi	22
3. Pełnomocnicy procesowi	26
3.1. Uwagi ogólne	26
3.2. Pełnomocnictwo adwokata	33
3.3. Pełnomocnictwo radcy prawnego	33
3.4. Pełnomocnictwo rzecznika patentowego	34
3.5. Pełnomocnictwo prawnika zagranicznego	36
3.6. Pełnomocnictwo osoby sprawującej zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoby pozostającej ze stroną w stałym stosunku zlecenia	37
3.7. Pełnomocnik ustanowiony przez sąd	40
4. Pełnomocnictwo procesowe	49
4.1. Rodzaje pełnomocnictwa	49
4.2. Zakres pełnomocnictwa	50
4.3. Forma pełnomocnictwa, podpis na pełnomocnictwie, uwierzytelnianie pełnomocnictwa i dokumentów	53
4.4. Prostowanie, odwoływanie oraz zatwierdzanie oświadczeń i czynności pełnomocnika	57
4.5. Wygaśnięcie i wypowiedzenie pełnomocnictwa	58
5. Zastępstwo procesowe Skarbu Państwa	59
5.1. Podmioty reprezentujące Skarb Państwa	59
5.2. Zastępstwo procesowe wykonywane przez Prokuratorię Generalną	64
ROZDZIAŁ II. Ocena sprawy w zakresie dopuszczalności powództwa i legitymacji procesowej	72
1. Uwagi ogólne	72
2. Niedopuszczalność drogi sądowej	74
3. Brak zdolności sądowej jednej ze stron oraz brak zdolności procesowej powoda	81

3.1. Zdolność sądowa	81
3.1.1. Uwagi wstępne	81
3.1.2. Podmioty, którym przysługuje zdolność sądowa	82
3.1.3. Skutki procesowe braku zdolności sądowej	97
3.2. Zdolność procesowa	101
3.2.1. Uwagi wstępne	101
3.2.2. Zdolność procesowa osób fizycznych	103
3.2.3. Zdolność procesowa podmiotów niebędących osobami fizycznymi. Podmiot nieistniejący	104
4. Zawisłość sporu. Powaga rzeczy osądzonej	106
4.1. Zawisłość sporu	106
4.2. Powaga rzeczy osądzonej	107
5. Legitymacja procesowa	111
ROZDZIAŁ III. Właściwość sądu. Właściwość trybu postępowania	113
1. Właściwość sądu	113
1.1. Uwagi ogólne	113
1.2. Właściwość rzeczowa	117
1.3. Wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia)	119
1.4. Właściwość miejscowa	127
2. Właściwość trybu postępowania	130
2.1. Uwagi ogólne	130
2.2. Rozpoznanie sprawy w trybie procesu z zastosowaniem przepisów o postępowaniu odrębnym	132
ROZDZIAŁ IV. Terminy procesowe	136
1. Pojęcie i rodzaje terminów	136
2. Rozpoczęcie biegu terminu oraz zasady obliczania terminów	139
3. Uchybienie terminowi	142
4. Wniosek o przywrócenie terminu	144
5. Zaskarżalność zarządzenia oraz postanowienia w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu	150
6. Wzór wniosku o przywrócenie uchybionego terminu	154
ROZDZIAŁ V. Prekluzja procesowa	156
1. Obowiązek aktywnego działania stron	156
2. Obowiązki procesowe wynikające z prekluzji	157
3. Obowiązki procesowe w systemie dyskrecjonalnej władzy sędziego	165
4. Utrata prawa powoływania się na uchybienia procesowe sądu	169
ROZDZIAŁ VI. Koszty postępowania	178
1. Zasady uiszczania opłat od pism wnoszonych do sądu	178
2. Wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego oraz o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu	185
ROZDZIAŁ VII. Pisma procesowe. Pozew	195
1. Pisma procesowe	195
1.1. Uwagi ogólne	195

1.2. Usuwanie braków formalnych pism procesowych	199
2. Pozew	208
2.1. Uwagi ogólne	208
2.2. Określenie żądania w pozwie o zasądzenie świadczenia	214
2.3. Określenie żądania w pozwie o ustalenie istnienia albo nieistnienia stosunku prawnego lub prawa	217
2.4. Określenie żądania w pozwie o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa	226
2.5. Przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz właściwość sądu	227
2.6. Fakultatywne składniki pozwu	231
2.7. Wzór pozwu z żądaniem alternatywnym	232
2.8. Wzór pozwu z żądaniem ewentualnym	233
3. Skutki wytoczenia powództwa	235
4. Częściowe dochodzenie świadczenia. Kumulacja roszczeń	237
5. Skutki doręczenia pozwu	240
6. Odrzucenie pozwu	242
6.1. Uwagi wstępne	242
6.2. Wniosek o odrzucenie pozwu	243
7. Cofnięcie pozwu i zrzeczenie się roszczenia	245
8. Zmiana przedmiotowa i podmiotowa powództwa	250
8.1. Zmiana przedmiotowa powództwa	250
8.2. Zmiana podmiotowa powództwa	256
ROZDZIAŁ VIII. Ustosunkowanie się pozwanego do powództwa	261
1. Odpowiedź na pozew	261
2. Zarzuty pozwanego	262
3. Uznanie powództwa	268
4. Powództwo wzajemne	270
5. Uгода sądowa	275
5.1. Istota ugody sądowej	275
5.2. Wzór ugody sądowej	278
5.3. Uchylenie się od skutków prawnych ugody sądowej	279
ROZDZIAŁ IX. Czynności w postępowaniu dowodowym	285
1. Przedmiot i ciężar dowodu	285
2. Wniosek dowodowy	290
3. Odmowa dopuszczenia dowodu	293
4. Wniosek o zabezpieczenie dowodu	294
5. Okoliczności podlegające udowodnieniu a środki dowodowe	295
6. Dopuszczenie dowodu z urzędu	311
ROZDZIAŁ X. Czynności związane z zaskarżeniem orzeczenia	315
1. Uwagi ogólne	315
2. Środki zaskarżenia szczególne	317
2.1. Sprzeciw od wyroku zaocznego	317
2.1.1. Uwagi wstępne. Termin wniesienia sprzeciwu	317

2.1.2. Obligatoryjne składniki sprzeciwu	319
2.1.3. Fakultatywne składniki sprzeciwu	321
2.1.4. Wniosek o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności	322
2.1.5. Czynności przy ponownym rozpoznaniu sprawy	323
2.2. Sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym	326
2.2.1. Uwagi wstępne. Termin do wniesienia sprzeciwu	326
2.2.2. Obligatoryjne składniki sprzeciwu	327
2.2.3. Fakultatywne składniki sprzeciwu	328
2.2.4. Czynności w postępowaniu po wniesieniu sprzeciwu	328
2.3. Sprzeciw od nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym	330
2.3.1. Uwagi wstępne	330
2.3.2. Pełnomocnictwo. Podpis elektroniczny	333
2.3.3. Oświadczenie zawierające sprzeciw	335
2.3.4. Postępowanie po wniesieniu sprzeciwu	336
2.4. Sprzeciw od nakazu zapłaty w europejskim postępowaniu nakazowym	337
2.4.1. Uwagi wstępne	337
2.4.2. Pismo zawierające sprzeciw	338
2.4.3. Postępowanie w sprawie gospodarczej po wniesieniu sprzeciwu	339
2.5. Zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym	341
2.5.1. Uwagi wstępne. Termin wniesienia zarzutów	341
2.5.2. Obligatoryjne składniki pisma zawierającego zarzuty	341
2.5.3. Fakultatywne składniki pisma zawierającego zarzuty	343
2.5.4. Czynności w postępowaniu po wniesieniu zarzutów	345
2.6. Odwołanie się do sądu od zarządzeń przewodniczącego	346
2.6.1. Odwołanie się do sądu od zarządzenia w przedmiocie wniosku o sprostowanie lub uzupełnienie protokołu posiedzenia jawnego ..	346
2.6.2. Odwołanie się do sądu od zarządzeń przewodniczącego wydanych w toku rozprawy	351
2.7. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego	352
2.8. Skarga na czynności komornika	367
2.8.1. Uwagi ogólne	367
2.8.2. Zwyczajne wymagania formalne oraz wymagania konstrukcyjne skargi	369
2.8.3. Fakultatywne składniki skargi	371
2.8.4. Termin wniesienia skargi	372
2.8.5. Czynności związane z odrzuceniem skargi	373
2.8.6. Czynności związane z merytorycznym rozpoznaniem skargi	374
2.8.7. Wzór skargi na czynność komornika	375
2.9. Inne skargi przewidziane w postępowaniu egzekucyjnym	377
2.9.1. Skarga na plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	377
2.9.2. Skarga na plan podziału sporządzony przez zarządcę przymusowego	377
2.9.3. Skarga na udzielenie przybicia	377
2.10. Zarzuty przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji	379
2.10.1. Rodzaje planów podziału	379
2.10.2. Pismo zawierające zarzuty	380

2.10.3. Kognicja sądu	382
2.10.4. Zaskarżalność postanowienia rozstrzygającego o zarzutach	383
3. Środki zaskarżenia zwyczajne (odwoławcze)	384
3.1. Apelacja	384
3.1.1. Istota postępowania apelacyjnego	384
3.1.2. Dopuszczalność apelacji	386
3.1.3. Wymagania formalne apelacji	392
3.1.4. Postępowanie sprawdzające. Zaskarżalność postanowienia o odrzuceniu apelacji	395
3.1.5. Merytoryczna treść konstrukcyjnych wymagań apelacji	399
3.1.5.1. Wskazanie orzeczenia i zakresu zaskarżenia	399
3.1.5.2. Przedstawienie zarzutów apelacyjnych i ich uzasadnienie ..	403
3.1.5.3. Zarzut przekroczenia przez sąd granic swobodnej oceny dowodów	406
3.1.5.4. Zarzut niewyjaśnienia sprawy oraz sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału	411
3.1.5.5. Zarzut nierozpoznania istoty sprawy	413
3.1.5.6. Wniosek apelacyjny	414
3.1.6. Fakultatywne elementy apelacji	417
3.1.6.1. Powołanie nowych faktów i dowodów	417
3.1.6.2. Wniosek o rozpoznanie postanowień sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu	419
3.1.6.3. Wzór apelacji	421
3.1.7. Odpowiedź na apelację	423
3.1.8. Zakres przedmiotowy i podmiotowy rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji	424
3.1.8.1. Granice apelacji	424
3.1.8.2. Zakres zaskarżenia oraz zakaz <i>reformationis in peius</i>	427
3.1.8.3. Zakaz rozszerzania żądania	431
3.1.8.4. Czynności dowodowe przed sądem drugiej instancji	433
3.2. Apelacja w postępowaniu uproszczonym	439
3.2.1. Odrębności apelacji i postępowania apelacyjnego	439
3.2.2. Wzór apelacji	442
3.3. Apelacja w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń	444
3.3.1. Uwagi wstępne	444
3.3.2. Szczególne cechy apelacji i postępowania apelacyjnego	444
3.3.3. Wzór apelacji	446
3.4. Zażalenie	447
3.4.1. Uwagi ogólne	447
3.4.2. Postanowienia kończące i niekończące postępowania w sprawie	448
3.4.3. Postanowienia wydane na posiedzeniu jawnym i niejawnym	450
3.4.4. Zaskarżalność postanowień	451
3.4.5. Warunki formalne i dotyczące treści zażalenia	454
3.4.6. Zażalenie z wnioskiem o uchylenie postanowienia przez sąd, który je wydał	455
4. Środki zaskarżenia nadzwyczajne	456

4.1. Skarga kasacyjna	456
4.1.1. Istota postępowania kasacyjnego	456
4.1.2. Dopuszczalność skargi kasacyjnej	459
4.1.2.1. Uwagi wstępne	459
4.1.2.2. Orzeczenia podlegające zaskarżeniu	459
4.1.2.3. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej	462
4.1.2.4. Podmioty uprawnione do wniesienia skargi kasacyjnej	463
4.1.2.5. Przymus adwokacko-radcowski	464
4.1.2.6. Wymagania formalne zwykłe oraz wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej	466
4.1.2.7. Treść zwykłych wymagań formalnych skargi kasacyjnej	467
4.1.2.8. Treść konstrukcyjnych wymagań skargi kasacyjnej	469
4.1.2.8.1. Zakres zaskarżenia	469
4.1.2.8.2. Podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie	472
4.1.2.8.3. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania	475
4.1.2.8.4. Wniosek kasacyjny	483
4.1.2.9. Fakultatywne składniki skargi kasacyjnej. Wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia	484
4.1.2.10. Odpowiedź na skargę kasacyjną	485
4.1.2.11. Orzeczenia w przedmiocie skargi kasacyjnej	486
4.1.2.12. Wzór skargi kasacyjnej	489
4.2. Skarga o wznowienie postępowania	491
4.2.1. Charakter skargi o wznowienie postępowania	491
4.2.2. Pełnomocnictwo procesowe w postępowaniu wznowieniowym	493
4.2.3. Dopuszczalność skargi	494
4.2.3.1. Uwagi wstępne	494
4.2.3.2. Orzeczenia podlegające zaskarżeniu	494
4.2.3.3. Właściwość sądu i termin do wniesienia skargi	495
4.2.3.4. Wymagania formalne zwykłe oraz konstrukcyjne skargi	498
4.2.3.5. Podstawy wznowienia	498
4.2.3.6. Fakultatywne składniki skargi	505
4.2.4. Przebieg postępowania wznowieniowego	507
4.2.5. Zaskarżalność orzeczeń wydanych w następstwie rozpoznania skargi	510
4.2.6. Wzór skargi o wznowienie postępowania (z przyczyny nieważności)	511
ROZDZIAŁ XI. Czynności procesowe związane z postępowaniem przed sądem polubownym	513
1. Uwagi wstępne	513
2. Zapis na sąd polubowny	515
3. Podstawowe czynności procesowe przed sądem państwowym	517
4. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego	519
5. Wniosek o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody zawartej przed tym sądem	521
6. Wzór umowy o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego (zapis na sąd polubowny)	522

7. Wzór skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego	524
ROZDZIAŁ XII. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	527
1. Uwagi wstępne dotyczące odpowiedzialności państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej	527
1.1. Podmioty odpowiedzialne oraz poszkodowany	530
1.2. Ogólne przesłanki odpowiedzialności	531
1.3. Szczególne przesłanki odpowiedzialności	533
1.3.1. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną działaniem bądź zaniechaniem legislacyjnym	535
1.3.2. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną niewydaniem orzeczenia lub decyzji administracyjnej	536
1.3.3. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wydaniem orzeczenia lub decyzji administracyjnej	537
2. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	539
2.1. Pojęcie „niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia”	539
2.2. Dopuszczalność skargi	542
2.2.1. Orzeczenia objęte skargą	542
2.2.2. Podmioty uprawnione do wniesienia skargi	544
2.2.3. Termin do wniesienia skargi. Przymus adwokacko-radcowski	544
2.2.4. Wymagania formalne zwykłe oraz konstrukcyjne skargi	546
2.2.4.1. Zwykłe wymagania formalne skargi i skutki ich niezachowania	547
2.2.4.2. Konstrukcyjne wymagania skargi i skutki ich niezachowania	551
2.3. Przyjęcie i odmowa przyjęcia skargi do rozpoznania	556
2.4. Uwzględnienie oraz oddalenie skargi	557
2.5. Wzór skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	558
ROZDZIAŁ XIII. Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki	562
1. Uwagi wstępne	562
2. Strony postępowania. Właściwość sądu	564
3. Charakter skargi	565
4. Obligatoryjne i fakultatywne składniki skargi	566
5. Pojęcie przewlekłości postępowania	566
6. Postępowanie sprawdzające	569
7. Zaskarżalność orzeczenia rozstrzygającego skargę	570
8. Wzór skargi na przewlekłość postępowania	576

Czynności procesowe zawodowego pełnomocnika w sprawach cywilnych to publikacja przygotowana specjalnie dla **praktyków** – radców prawnych i adwokatów występujących przed sądem w sprawach cywilnych, a także dla **aplikantów radcowskich i adwokackich**. Jest to drugie wydanie książki, która zdobyła uznanie i cieszyła się dużą popularnością wśród prawników praktyków.

Książka przedstawia czynności procesowe zawodowego pełnomocnika w ujęciu praktycznym ze wskazaniem przykładów czynności podejmowanych w określonych sytuacjach procesowych. Szczególną uwagę poświęcono czynnościom związanym z **zaskarżeniem orzeczeń** – zarówno **środkiem szczególnym, zwyczajnym, jak i nadzwyczajnym**.

W obecnym wydaniu **zostały uwzględnione zmiany** dotyczące zaskarżalności orzeczeń, pełnomocnictwa procesowego, ustanawiania adwokata i radcy prawnego przez sąd, a także obowiązków i uprawnień zawodowych pełnomocników, m.in. w zakresie doręczeń, uwierzytelniania dokumentów, usuwania braków formalnych i fiskalnych pism procesowych.

Dzielo zostało wzbogacone licznymi **orzeczeniami** Sądu Najwyższego oraz **wzorami** niektórych pism procesowych.

W celu ułatwienia korzystania z książki wprowadzono dodatkowe **pogrubienia**, podkreślające ważne informacje, oraz **piktogramy** ułatwiające odnalezienie istotnych fragmentów. Z kolei przytaczane fragmenty orzeczeń, a także wzory oraz przykłady – dla odróżnienia – wydrukowano mniejszą czcionką.

Opracowanie uwzględnia stan prawny oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego na dzień 10 maja 2011 r.

Henryk Pietrkowski jest sędzią Sądu Najwyższego, znanym z wielu opracowań z zakresu prawa cywilnego, m.in. jako autor komentarza do Kodeksu postępowania cywilnego w części dotyczącej postępowania egzekucyjnego oraz **Metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych**. Przez ponad 25 lat kształcił aplikantów sądowych i radcowskich.

ISBN 978-83-7620-652-3

9 788376 206523

www.LexisNexis.pl

Cena 119 zł (w tym 5% VAT)